

เทศน์เช้า วันที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๒

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะนะ ตั้งใจฟังธรรมๆ ถ้าฟังธรรม สัจธรรมๆ เห็นไหม พายุเข้าๆ พายุผ่านไป
แล้ว เวลาพายุผ่านไปแล้ว ด้วยเทคโนโลยี ด้วยสิ่งปลูกสร้างที่มันเจริญขึ้นมา ความเสียหายมัน
น้อยลง แต่ความเสียหายน้อยลงขนาดไหน เราเอาชีวิตไว้ก่อน ถ้าเอาชีวิตไว้ก่อน สิ่งที่ผ่านมา
แล้ว ผ่านไปด้วยสติด้วยปัญญาของคนนะ เอาตัวรอดได้ เอาตัวรอดได้

แต่เวลากลับไปบ้าน บ้านเรือนพังหมดเลย ไม่มีที่พึ่งพาอาศัย ทำอย่างไร ใ้คนที่
บ้านเรือนพังเล็กน้อยก็เรื่องหนึ่งนะ ใ้คนที่บ้านเรือนเสียหายมาก ทรัพย์สินเสียหายมาก

ทรัพย์สินเสียหาย เราแสวงหามาทั้งชีวิตนะ เวลาปลูกบ้านปลูกเรือนได้แต่หลัง แล้ว
ปลูกบ้านปลูกเรือนได้แต่หลัง คนทุกข์คนจนคนไม่มีโอกาสจะไปหาสิ่งนั้นนะ มันเป็นเรื่องที่มีค่า
มาก มันเป็นเรื่องที่มีค่ามาก

แต่มันจะมีค่าขนาดไหนนะ ถ้าเรามีสติปัญญาับยังไว้ เวลาคนไม่มีสติปัญญาับยังมัน
ทุกข์มันยากมากนะ เวลาเราทุกข์เรายากเพราะเราวิตกกังวลว่าพายุมันจะเข้า มันจะทำให้
ทรัพย์สินเราเสียหาย ถ้าเราจะเฝ้าทรัพย์สินเรา จะทำให้ชีวิตเราเสียไปได้ เราทิ้งสิ่งนั้นมาๆ ด้วย
สติด้วยปัญญา เห็นคุณค่าไ้

เพราะธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนไว้ เวลาเจ็บไข้ได้ป่วยขึ้นมา
เสียสละทรัพย์เพื่อรักษาอวัยวะ เสียสละทรัพย์เพื่อรักษาอวัยวะของเรา ถ้าอวัยวะของเรายังดี
อยู่ เรายังสามารถหาทรัพย์สินนั้นได้

สละอวัยวะเพื่อรักษาชีวิต ถ้ายังมีชีวิตอยู่มันยังดีมันได้ มันยังรับรู้ได้ เรามีชีวิตอยู่ เรา
เห็นลูกเห็นหลานของเราประสบความสำเร็จ เราเห็นสังคมของเรา เห็นชาติเห็นตระกูลของเรา
มันมีความสุขขึ้นมา

ถ้าชีวิตเราเสียไปแล้ว ชาติตระกูลของเราก็ต้องอยู่ต่อไป ลูกหลานของเราก็ต้องดำรงชีพต่อไป แต่เราไม่รู้ไม่เห็นของเรา เพราะว่าจิตนี้เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ จิตนี้จะไม่มีโอกาสได้เห็นสิ่งนั้น เวลาเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะเกิดด้วยผลบุญผลกรรม ผลบุญผลกรรมจะเกิดภพใดชาติใดละ ถ้าเกิดภพใดชาติใด สิ่งใดต่างๆ นี่เวลาเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะไง

ฉะนั้น เวลาสิ่งที่เสียหายไปๆ นะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนไว้แล้ว เสียสละทรัพย์เพื่อรักษาชีวิตเอาไว้ เสียสละทรัพย์เพื่อรักษาอวัยวะไว้ เสียสละอวัยวะเพื่อรักษาชีวิตนั้นไว้ เพราะชีวิตมีค่า มีค่าที่ไหน

เวลามันสุขมันทุกข์ ใครมันสุขมันทุกข์ ข้าวของเงินทองมันสุขมันทุกข์ไม่ได้ บ้านเรือนถ้ามันสมบูรณ์แบบ เราทาสีมันใหม่สวยงามมาก มันก็แค่เป็นความภูมิใจของเรา เวลามันพังทลายไป บ้านเรือนนั้นมันก็ไม่เจ็บไม่ปวด มันก็ไม่โอดโดยกับใครทั้งสิ้น

แต่คนที่เจ็บปวดที่โอดโดยกับเราคือหัวใจของเราไง สิ่งที่เราเป็นคนที่เสียดาย เราเป็นคนที่ถูกพัน ความทุกข์ความสุขมันอยู่ที่ใจของเรา เห็นไหม

ถ้าใจของเรา ถ้าเรารักษาวิตนี้ไว้ พังธรรมๆ ขึ้นมาให้เห็นคุณค่าของชีวิตนี้ ชีวิตนี้คืออะไร ชีวิตนี้คือไอนุ่น ไอนุ่นตั้งอยู่บนกาลเวลา ถ้าชีวิตนี้ไม่อยู่บนไอนุ่น ไม่อยู่บนกาลเวลา มันสืบต่อมาเป็นชีวิตได้อย่างไร

ถ้าชีวิตนี้ สิ่งมีชีวิตนี้คือไอนุ่น พลังงาน พลังงานสิ่งนั้น พลังงานอวิชชาครอบงำอยู่ เวลาทำให้เกิดเป็นมนุษย์ เกิดเป็นเทวดา อินทร์ พรหมขึ้นมา เป็นจักรพรรดิมีอำนาจวาสนาปกครองคนจากพลังงานอันนั้นนะ เวลามันหดสั้นเข้ามา มันหดสั้นเข้ามาสู่ใจของตนๆ

สิ่งที่ใจของตน เวลาเราฝึกหัดของเรา เรามีสติปัญญาของเรา เราจะรักษาใจของเรา ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีคุณค่ามาก มีคุณค่ามาก ท่านก็สอนสังคัม

สังคัมนั้น ถ้าเราเกิดมาในสังคัมนั้นมีความเมตตามีการอุทิศต่อกัน สังคัมนั้นจะร่มเย็นเป็นสุข สังคัมไหนที่มีสติปัญญาเกื้อกูลกัน ปกป้องดูแลรักษา

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่เราที่มีสติมีปัญญาขึ้นมา เวลาพายุมันจะเข้า แต่เดิมพายุเข้ามาแต่ละที่ ถ้ามีคนเห็นแก่ตัว มีคนที่คอยเอาวัดเอาเปรียบมันก็ดมันขวางกัน มันอพยพไม่ได้ มันทำสิ่งใดก็ไม่ได้ มันมีแต่คนเห็นแก่ตัว มีแต่คนกีดขวาง มีแต่คนเอาวัดเอาเปรียบ

แต่ถ้าคนมีน้ำใจต่อกันช่วยเหลือเจือจานกัน หลีกหนทางให้ ทุกอย่างทำเพื่อประโยชน์ของตน ถ้าจิตใจคนเป็นธรรมๆ ขึ้นมา ความรับรู้ที่หัวใจๆ อันนี้ หัวใจนี้มันรับรู้สุขรับรู้ทุกข์ หัวใจนี้ถ้าเผชิญ

ถ้าคนมีสติปัญญานะ เวลาพระในสมัยพุทธกาลเวลาท่านพิจารณาของท่าน เวลาท่านจะไปถามปัญหาของคัมภีร์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไปถึงกฏีวงศ์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ฝนมันตกรุนแรงมาก น้ำเจ็มนองไปหมดเลย เวลาหยดน้ำจากชายคามันตกไปที่น้ำนั้นเป็นจุดเป็นต่อมแล้วมันแตก ท่านไปยื่นพิจารณาของท่าน ท่านสำเร็จเป็นพระอรหันต์เลย

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเรามีสติปัญญา เรามีสติปัญญาของเรา เรามีสติปัญญารักษาหัวใจของเรา พายุมันเคยเกิดขึ้นมาตั้งแต่อดีต พายุเคยเกิดขึ้นมาตั้งแต่ปัจจุบันนี้ อนาคตมันก็จะเกิดอีก นี่ถ้ามันมีสติปัญญาพิจารณาของมัน เห็นไหม

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงสอนไว้ เกิดในประเทศอันสมควร เกิดในประเทศอันสมควร เราจะอยู่ในประเทศในอุณหภูมิตี่ใด เรายุทธของเรา

เราเกิดจากพ่อจากแม่ เกิดจากเวรจากกรรม แล้วบ้านเรือนเราจะปลูกเราจะสร้าง เราจะปลูกสร้างที่ไหน มันอยู่ที่ทัศนคติ อยู่ที่ความชอบพอใจของเรา เราจะรักษาของเราอย่างไร นี่มันไปยื่นพิจารณามันเป็นธรรมได้ทั้งนั้นนะ ถ้าเรามีสติปัญญามันเป็นธรรมๆ ขึ้นมา ถ้าคนมีสติปัญญานะ

แต่ถ้าคนที่สติปัญญาอ่อนด้อยๆ จิตใจไม่มีกำลัง จิตใจไม่แข็งแรง โศกเศร้าเสียใจ มีความทุกข์ความร้อนไปหมดนะ

แต่มันทุกข์จริงๆ เวลาคนเกิดมา ทุกข์เป็นอริยสัจ ทุกข์เป็นความจริง การเกิดมา เกิดมา ดำรงชีพ มันต้องมีการแข่งขัน ต้องพยายามขวนขวายของเรา มันมีความทุกข์เป็นความจริง แต่ทุกข์อย่างนี้ทุกข์สืบต่อ ทุกข์ต่อเนื่องกันไป

เวลาเราจะมาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา “ชีวิตเราก็ลำบากลำบากนอนอยู่ขนาดนี้แล้ว เราจะมาลำบากลำบากสิ่งใดอีก”

ความลำบากลำบากอย่างนั้นเป็นการพักจิต คนเราเกิดมาเหมือนเครื่องยนต์ เครื่องยนต์ถ้ามันสตาร์ทเครื่องแล้วมันไม่เคยดับเลย ดับไม่ได้เลยจนกว่ามันจะพังทลายไป ตั้งแต่เกิดมาความรู้สึกนึกคิดมันเกิดมาไม่เคยพักเลย

เรามาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา หายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธ ถ้าเราได้พักเครื่อง เราได้ดับเครื่องมา ให้ได้พักผ่อนบ้าง ให้มีความอุดมสมบูรณ์ขึ้นมาบ้าง มันจะเป็นคุณค่ากับเรา คุณค่ากับเราไง

ฉะนั้น เวลาชีวิตนี้ก็ทุกข์อยู่แล้ว เครื่องมันก็ร้อนอยู่แล้ว ทุกอย่างมันกำลังจะพังทลายอยู่แล้ว เรายังจะต้องมาเร่งเครื่อง ต้องมาผ่อนเครื่องให้มันทุกข์มันยากขึ้นมาอีกหรือ

ถ้ามันผ่อนเครื่อง เร่งเครื่อง สมบัติของเราไง สิ่งที่ยิ่งค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก พระอานนทนะ “ให้บอกบริษัท ๔ นะ ให้ปฏิบัติบูชาเราเถิด ปฏิบัติบูชาเราเถิด” การปฏิบัติบูชา มันมีการกระทำไง

ถ้าไม่ปฏิบัติบูชา เราเสียสละทาน เสียสละทานมันเป็นอามิส สิ่งที่เป็นอามิส สิ่งที่เราไปห้างสรรพสินค้า เรามีเงินทองมากมายขนาดไหน เราจะซื้อข้าวของสิ่งใดเราก็ซื้อมาแล้วก็มีความสุขๆ สุขเพราะความซื้อขาย สุขเพราะได้สิ่งของตามปรารถนานั้นมา

แต่เวลาเราจะหาความสุขทางใจของเรา หายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธ มันสุขในตัวเอง มันสุขในการกระทำของเราเอง เราเข้าไปค้นคว้าหาจิตใจของเราเอง เราจะเห็นคุณค่าเองว่า ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาสอน สอนมนุษย์ รื้อสัตว์ชนสัตว์ รื้อสัตว์คือรื้อหัวใจของสัตว์ แล้วหัวใจของสัตว์ ถ้าจะรื้อ รื้อเข้ามาที่นี้ไง

แต่ที่นี้เวลาเกิดมา โลกสมมุติ เราเกิดมามีพ่อแม่ มีชาติมีตระกูล นี่สายบุญสายกรรม เวลาเกิดมาแล้วมีสติปัญญาอย่างน้อยแค่ไหน คนมีอำนาจวาสนาอย่างน้อยแค่ไหน

อภิชาตบุตร บุตรที่เกิดมาแล้วดีกว่าพ่อกว่าแม่ เวลาเกิดมา เรื่องเวรเรื่องกรรม เรื่องบาป เรื่องบุญ มันมีในตัวของมันเองอยู่แล้ว แต่เราเกิดมาแล้ว คนเราไม่ใช่ดีเพราะการเกิด คนเราดีเพราะการกระทำ

นี่เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เวลาเกิดมาเป็นสัตว์ ดูฟาร์มสิ ฟาร์มสัตว์ต่างๆ เวลามันฟักไข่ฟักออกมา เวลามันคลอดลูกออกมา นั่นเป็นสัตว์ทั้งนั้นนะ มันก็สิ่งมีชีวิตเหมือนกัน

เวลาในพระโพธิสัตว์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาเกิด เกิดชาติใด เกิดเป็นสิ่งใด องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดไว้เอง บุญเพนิวาसानุสสติญาณ ญาณหยั่งรู้ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งมีชีวิตๆ อภิชาตบุตร บุตรที่เกิดมาแล้วดีกว่าพ่อกว่าแม่ ถ้าดีกว่าพ่อกว่าแม่ ทำสิ่งใดให้เป็นประโยชน์ เป็นประโยชน์ ประโยชน์กับใคร ประโยชน์กับชาติ ประโยชน์กับตระกูล แล้วประโยชน์กับตน ประโยชน์กับตน เราจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราจะค้นคว้าหาหัวใจของเรา เห็นไหม

เวลาอายุมันเกิดขึ้น คนมีสติปัญญา เทคโนโลยีที่มันเจริญขึ้นมันพาให้ความเสียหาย มันน้อยลง ถ้ามันเสียหาย มันเสียหายไปโดยวัตถุ เสียหายโดยธรรมชาติของมัน ธรรมชาติของมันแปรปรวนอย่างนั้น

แต่จิตใจของคนๆ ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาทุกข์เวลายากมันเกิดขึ้นมาๆ ใครมีสติปัญญามากน้อยแค่ไหน จะมีประโยชน์แค่ไหน

เวลาธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไว้เองแล้ว เกิดในประเทศอันสมควร เกิดในประเทศที่ไหน เกิดอย่างไร เกิดที่ใด เราเกิดมาแล้ว เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาจากชาติจากตระกูล ชาติตระกูลที่ดี ชาติตระกูลที่ส่งเสริมลูกหลานของเราให้เป็นคนดีๆ เป็นคนดีที่มีที่ยืนในสังคม

สิ่งที่เป็นคนดี เป็นคนดีเพื่อเขา คนดีเพื่อเขานะ เป็นคนดีเพื่อเขามันก็ย้อนมาชาติย้อนมาตระกูลของเรา ถ้าย้อนมาชาติตระกูลของเรา เวลาเขามีความสุขของเขา ถ้ามีความสุขเป็นความจริงขึ้นมานะ ถ้าจิตสงบแล้ว สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี จิตสงบไม่มี แล้วจะไปหาที่ไหน

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาถือสัตว์ชนสัตว์ ที่เข้ามาที่ใจของสัตว์โลก ที่เข้ามาความรู้สึกของเราละ

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้ปรารภนาสิ่งใดเลย ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ เวลาเจ้าชายสิทธัตถะไปเที่ยวสวนเห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คนตาย เราต้องเป็นเช่นนั้นใช่ไหม ถ้าเราเป็นเช่นนั้น เราต้องมีฝั่งตรงข้ามที่ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย

พระพุทธศาสนาตอบสนองได้ถึงขนาดนั้นนะ มีคุณค่าขนาดนั้นนะ

แต่พวกเราไปตื่นโลกตื่นสงสาร ไปตื่นอะไรกัน เวลาเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนาขึ้นมามันไม่ใช่หน้าที่การงานของเรา แต่เวลาเราปรารภความสุข เราปรารภความพ้นทุกข์ เราปรารภนาสัจจะความจริง

แล้วเวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันมหัศจรรย์ขนาดไหน เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงยมกปาฏิหาริย์ เวลาเดินจงกรมบนอากาศ ภูเขาหนึ่งเป็นไฟ ฟุ้งออกมา ภูเขาหนึ่งน้ำฟุ้งออกมา นี่มันเป็นความมหัศจรรย์อย่างนั้น อันนั้นเป็นอะไร นี่เป็นฤทธิ์เป็นเดช เป็นอำนาจวาสนาบารมี

แต่จริงๆ แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ธัมมจักขุ สติชอบ งานชอบ เพียรชอบ ความชอบธรรม สติปัญญาอย่างนี้ต่างหาก มันดับทุกข์ที่นี้ต่างหาก เวลาไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย เกิดจากภาวนามยปัญญา ไม่ใช่เกิดจากฤทธิ์เดชอย่างนั้น

ฤทธิ์เดชอย่างนั้นมันฟุ้งออกไป ฤทธิชีไพรเขาทำของเขาได้อยู่แล้ว พอทำของเขาได้มากน้อยขนาดไหน แต่เขาไม่สามารถรู้เท่าทันใจของเขา เขาไม่สามารถเท่าทันกิเลสในใจของเขา เขาไม่สามารถควบคุมในใจของเขา เขาไม่สามารถสร้างภาวนามยปัญญา ปัญญาที่ชำระล้างกิเลสในใจของเขา

แต่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารภนา เวลาปรารภนา เวลาพระโมคคัลลานะฟังเทศน์ของพระอัสสสิมาแล้วเป็นพระ

โสดาบันมา มาเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้บวช เป็นพระแล้วให้ฝึกหัด

เวลาว่างเหงาหวนอน เวลามันสัปหงกโงกวง ไปโดยฤทธิ์ๆ เลย คู้แขนเหยียดแขน ไป ถึงแล้ว เวลามันไปมันไปอย่างนั้นนะ นี่โดยฤทธิ์โดยเดชไง แต่ไปทำไม ไปสอนให้พระโมคคัลลานั้น ถ้าง่วงนอนนะ ให้เอาน้ำลูบหน้า ให้ตริกละในธรรม ไปแก้ความง่วงนอนอันนั้น แต่ไปโดยฤทธิ์

ฤทธิ์นี้เป็นฤทธิ์ส่วนตัว ฤทธิ์นี้เป็นบารมีขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ไม่ได้ไป สอนให้พระโมคคัลลานั้นแสดงฤทธิ์ แต่ไปสอนให้พระโมคคัลลานั้นให้ลูบหน้า ให้ตริกละในธรรม ในแขนหน้าดูดาว ให้หูตาสว่าง ให้หัวใจมันสว่างโพล่ง แล้วให้เกิดปัญญาขึ้นมา เวลาเกิด ปัญญาขึ้นมาชำระล้างกิเลสในใจของพระโมคคัลลานั้น แล้วเวลาสิ่งที่ชำระล้างกิเลสในใจของ พระโมคคัลลานั้น พระโมคคัลลานั้นเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา

เวลาพระโมคคัลลานั้นเป็นพระอัครสาวกเบื้องซ้ายที่มีฤทธิ์มีเดชมาก มีฤทธิ์มีเดชมาก ฤทธิ์เดชก็คือฤทธิ์เดชไง

ฤทธิ์ เวลาคนมีก็ได้ ไม่มีก็ได้ แต่ภาวนามยปัญญาต้องมี ศีล สมาธิ ปัญญาต้องมี ต้องมีสติ ต้องมีสมาธิ ต้องมีปัญญาเพื่อรู้เท่าทันใจของตน รักษาใจของตน แล้วสำรวจกายกิเลสในใจ ของตน ทำ ทำที่นี้

ไม่ต้องไปเชื่อฟังใครให้ใครชักจูงไปนอกกลุ่มนอกลู่นอกทาง เพราะธรรมะขององค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้ออกนอกกลุ่มนอกลู่นอกทางเลย

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเข้ามาสู่สังขาร ศีล สมาธิ ปัญญา ใครเขาก็ทำได้ ใครก็มีวาสนาทำได้ ถ้าทำได้

แต่เราทำไม่ได้เพราะอะไร เพราะกิเลสมันฟุ้ง กิเลสในใจมันต้องการอ่อนหวานขอ ต้องปรารภนาให้คนอื่นให้ ฤทธิ์เดชนี้ขอให้มันมีขึ้นมา ขอให้มันเป็นขึ้นมา

เอ็งไม่ฝึกละ เอ็งไม่ทำละ แล้วทำขึ้นมารักษาได้ไหม ใจของตนยังรักษาไม่ได้เลย ขั้บรค เดี่ยวหลับในลงข้างทางหมดนะ

นี่ก็เหมือนกัน จิตที่ตั้งให้มันๆ เหมือนกับเราขับรถ เราดูแลจับพวงมาลัยควบคุมรถให้ดี นี่ก็ควบคุมจิตใจของตนให้ดี ถ้าควบคุมจิตใจของตนให้ดีมันจะไปไหน ถ้าเรามีสติปัญญาเท่าทันตรงนี้

แต่ไม่ เวลานั่งสมาธิภาวนาขึ้นมาก็ปรารถนาไปเรื่อยแปด ไม่เข้าใจเลยว่าปัญญาของตนสำคัญที่สุด คุณ เวลาอายุเข้า อายุเข้ามานะ ถ้าเทคโนโลยี สิ่งเทคโนโลยีที่มันไม่เจริญมันควบคุมไม่ได้ มันจะเกิดผลเสียหายมากมายมหาศาล

แต่พอควบคุมได้ บริหารจัดการได้ ประชาชนสามัคคีกัน ร่วมมือกัน ความเสียหายมันเสียหายทางวัตถุ วัตถุนั้นต้องเสียหายอยู่แล้วเพราะอายุมันเข้า แต่ผลกระทบกับสังคม ผลกระทบกับประชาชนน้อยมาก น้อยมาก

นี่ถ้ามันมีสติปัญญา คนเราสติปัญญามันแก้ไขได้ทุกๆ อย่าง แก้ไขแม้แต่ปัญหาชีวิตของเรา แก้ไขแม้แต่ความทุกข์ในใจของเรา แต่ถ้าเป็นความทุกข์ในใจของเรามันต้องเกิดจากภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากจิต

ถ้ามันเป็นสัญญาๆ ธรรมชาติของจิตของเรามันมีกิเลส มันปลิ้นมันปล้อน เวลาศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เข้ารู้หมดแล้ว เปิดตู้พระไตรปิฎกมันบอกอ่านจบหมดแล้ว

อ่านจบก็จบนะสิ อ่านจบก็บันทึกไว้ สำเนาไว้ แล้วเอ็งมีอะไรละ เอ็งทำเป็นหรือเปล่า

เวลาต้องมาฝึกหัดนี้ไง มาฝึกหัดขึ้นมาก็ฝึกหัดไ้แรงต่อต้านนั้นนะ ไ้แรงต่อต้าน ไ้ความเห็นที่ต่อต้านในใจของตนนั้นนะ นั้นนะกิเลสของตน เพราะกิเลสของตนทำให้เกิด เพราะกิเลสของตนทำให้เราวนขวาย ทำให้เราหึงผยอง ทำให้เราเหยียบย่ำเขา

แต่ถ้ามีสติปัญญาขึ้นมา มันเหยียบย่ำเขาได้อย่างไร เขาก็มนุษย์ เราก็มนุษย์ ทุกคนปรารถนาความสุข เกลียดความทุกข์ทั้งสิ้น ถ้ามีจิตใจเมตตาต่อกัน

แต่ถ้าเป็นนิสัย นิสัยของเขาเอารัดเอาเปรียบคนอื่นนั้นเรื่องของเขา ไม่ใช่เรื่องของเรา ถ้าเขาทำผิดพลาดสิ่งใดผิดกฎหมาย กฎหมายจัดการ แต่เราจะไม่ลดคุณค่าของความเป็นมนุษย์ของเราให้เลวร้ายอย่างนั้น เราจะยกคุณค่าความเป็นมนุษย์ของเราให้สูงขึ้น สูงขึ้นด้วยปัญญา

สูงขึ้นด้วยสติสัมปชัญญะที่จะรักษาความเป็นมนุษย์ของเรา นั่นเรื่องของสังคมๆ เพราะเราไปแก้ไขไม่ได้ทั้งสิ้น

แต่ถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมบันลือสีหนาท แล้วประชาชนที่ได้ยินได้ฟังขึ้นมาแล้วเขามีสติปัญญาของเขา เขาปรารถนาทำความดีของเขา นั่นเป็นผลบุญของเขา

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมๆ ถ้าคนไม่เชื่อฟัง คนเขาไม่ต้องการ นั่นก็เป็นเวรเป็นกรรมของเขา ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเหมือนพระอาทิตย์ แสงนี้ส่องไปทุกบ้านทุกเรือน ทุกคนใช้พลังงานได้ทั้งหมด ทุกคนมีโอกาส มีเสรีภาพได้ทั้งสิ้น แต่ใครจะใช้หรือไม่ใช้ ใครต้องการหรือไม่ต้องการ สิ่งนี้เป็นอำนาจวาสนาของคนที่ได้สร้างอำนาจวาสนามา

ถ้าเราทำของเราด้วยสติด้วยปัญญาของเรา ถ้ามีสติปัญญาขึ้นมามันแก้ไขปัญหาชีวิตได้ทั้งสิ้น เพียงแต่ปัญญา กิเลสมันพาไปใช้ก่อน ใช้ความเห็นแก่ตัว อยากได้ อยากดี อยากได้มรรค ได้ผล อยากไปหมดเลย อ่อนวอนขอแบบมีฤทธิ์มีเดช แต่ไม่มีสติปัญญาของตน สิ่งที่ศึกษามา คือสติปัญญาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ใช่ของตน

เวลาของตนเกิดขึ้นมามันจะเกิดความมหัศจรรย์ มหัศจรรย์มาก ดุสิต พายุมมา เวลาคลื่นมันซัดขึ้นมามันทำลายบ้านเรือนของเราไปทั้งหมดเลย เวลาเราเกิดศีล เกิดสมาธิ เกิดปัญญาขึ้นมา มันทำลายกิเลสขึ้นมา โอ้โฮ! เราเห็นเลยว่ามรรคผลมันทำลายกิเลสในใจของเรา

คลื่นมันซัดจนบ้านเรือนพังไปหมดเลย กิเลส เวลาภาวนามยปัญญา ศีล สมาธิ ปัญญาเกิดมรรคเกิดผลที่มันทำลายกิเลสในใจของเรา มันพังทำลายต่อหน้าเราไปเลย นี่คือผลงานของเราไง ไม่ใช่ไปสำเนาของใครมา

เวลาพายุเข้าไปย่นสิ ย่นกลางทะเลสิ ย่นอยู่ได้ไหม นี่ก็เหมือนกัน เวลาภาวนามยปัญญามันเกิดขึ้น กิเลสมันจะทนอยู่ได้ไหม กิเลสในใจของคนทนอยู่ได้ไหม ถ้ามันเป็นความจริงนะ ไม่ใช่ความจำ ไม่ใช่การอ่อนวอนขอ ไม่ได้สำเนาของใครมาทั้งสิ้น

สำเนามาเนี่ย สำเนามา ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสำเนามาเป็นแนวทางในการศึกษา แต่เวลาฝึกหัด ฝึกหัดให้มันเป็นจริงขึ้นมา

ที่เรามาวัดมาวาชั้นมาเพื่อเหตุนี้ มาเพื่อฟังธรรมๆ เพื่อเตือนสติ เตือนสติ เตือนความเป็นมนุษย์ของเรา ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด ทุกคนต้องดับสลายไปโดยแน่นอน แล้วมีสมบัติ มีทรัพย์สมบัติ มีคุณธรรมสิ่งใดเป็นที่พึ่งอาศัย

จิตนี้ต้องพึ่งอาศัยคุณธรรมเท่านั้น ศีล สมาธิ ปัญญา พุทโธฯ เป็นที่อาศัยของจิต จิตที่มันต้องดับ ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด เราต้องพลัดพรากจากชีวิตนี้ไปเป็นที่สุด แล้วเรามีสมบัติอะไร เรามีเสบียงกรังอย่างใด เรามีสิ่งใดที่เป็นที่พึ่งอาศัย เรามีสมบัติสิ่งใดที่เราจะเดินทางของเราต่อไป ถ้ามันมีอยู่จริง

ถ้ามันไม่มีอยู่จริง เราก็ทำคุณงามความดีในปัจจุบันนี้ให้ชีวิตเราสงบร่มเย็นตรงนี้ เพราะเขาบอกว่า อย่าเอาอนรกสวรรค์มาชู้ อย่าเอาอนรกสวรรค์มาชู้

ไม่ได้ชู้ พุดความจริง เชื่อไม่เชื่อเป็นสิทธิเสรีภาพของมนุษย์ เอวัง